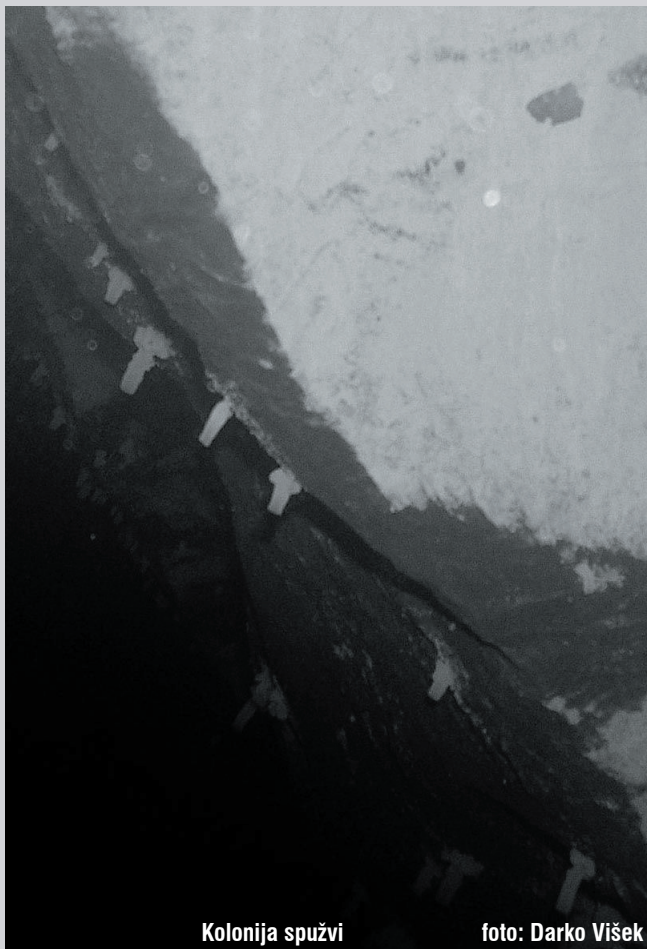

ROKINA BEZDANA – NOVO NALAZIŠTE OGULINSKE ŠPILJSKE SPUŽVICE (*Eunapius subterraneus*)

Polovicom rujna 2008. godine, u sklopu akcije snimanja filma o Rokinoj bezdani, koju je organiziralo *Dinaridi – Društvo za istraživanje i snimanja krških fenomena* (DDISKF) iz Zagreba, a vodio Tihomir Kovačević, otkriven je nastavak jame. Rokina bezdana kod Jezerana u zapadnoj Lici izniman je krški fenomen – jama duboka više od 120 metara kroz koju protječe podzemna rijeka, tako da ne čudi što je za istraživanje njezinih podzemnih brzaca, slapova, kanjona, traverzi i vertikala, ukupne dužine više od 1 km bilo potrebno gotovo 50 godina i više od 30 istraživačkih akcija. Kako se zbog iznimno suhog ljeta razina vode spustila i omogućila daljnji prolaz u završnom sifonu, složeno i zahtjevno snimanje, za koje se šest speleologa uz podršku brojne vanjske ekipe u jamu spustilo zajedno s desetak transportnih vreća snimateljske i druge opreme, preraslo je u istraživačku akciju. Pogled kroz ronilačku masku na novoosvojenome potopljenom kraju špiljskoga kanala omogućio je nezaboravan i do sada neviđen prizor – desetke čovječjih ribica (*Proteus anguinus*) koje plivaju uz crne vapnenačke stijene na kojima su pričvršćene na stotine jedinki nježne ogulinske špiljske spužvice.

Ogulinska špiljska spužvica (*Eunapius subterraneus*) jedina je špiljska slatkodvodna spužva na svijetu i živi samo kod nas, u Hrvatskoj, na vrlo ograničenom području. Kolonije ove nježne spužvice pričvršćene su na kamene stijenske stalno potopljenih špiljskih kanala gdje filtriraju hranjive čestice iz podzemne vode, pa ne čudi što je spužvica otkrivena tek prije 25 godina kad su započela sustavnija istraživanja hrvatskoga krškog podzemlja speleoroničkim tehnikama.

Do sada je utvrđeno svega pet sigurnih nalazišta, četiri hidrološki aktivna speleološka objekta na području Ogulinsko-plašćanske zaravnice jedna špilja

Kolonija spuži

foto: Darko Višek

na Crnačkom polju između Velike i Male Kapele. Rokina bezdana do sada je najbogatije nalazište kolonija ogulinske špiljske spužvice i prvo nalazište ovoga našeg endema na Stajničkom polju, te uz izvor Sinjac najjužnije nalazište. Uz čovječje ribice i ogulinsku špiljsku spužvicu, obje ugrožene vrste na Crvenoj listi špiljske faune Hrvatske, koja je u tisku, utvrđeni su brojni drugi predstavnici vodene i kopnene špiljske faune. Među njima su i neke iznimno zanimljive vrste, vjerojatno i nove za znanost, koje traže daljnja i detaljna istraživanja.

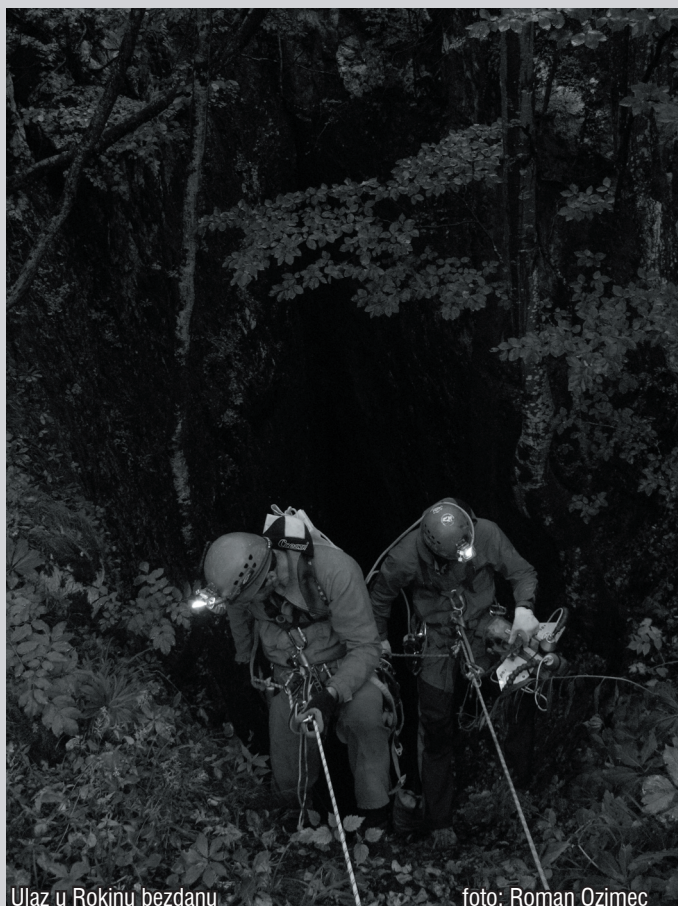
Iznimnim zalaganjem istraživača, snimatelja i montažera Alana Kovačevića u

rekordnom je roku montirana kratka video-razglednica o navedenoj istraživačkoj akciji s do sada neviđenim prizorima krške vodene špiljske faune. Atraktivan video-materijal već je krajem rujna prikazan u dalekom Fremantleu u zapadnoj Australiji, kao šećer na kraju službenog programa 19. svjetskog simpozija o biospeleologiji, gdje je izazvao oduševljenje i divljenje prisutnih eminentnih svjetskih biospeleologa.

Zbog iznimne važnosti bioloških nalaza i cijelog ekološkog sustava Rokine bezdane potrebno je hitno zaštititi cijeli njezin slijev na području Stajničkog polja, koji osigurava dovoljan priljev oborinske vode i opstanak brojnih endemičnih i reliktnih špiljskih vrsta, od kojih neke nisu još ni znanstveno opisane. Naime, u slučaju smanjenja dotoka i razine podzemne vode, naše špiljske spužvice ostaju na suhome i ne mogu naći zamjensko stanište.

Rokina bezdana nastavlja se dalje u dubinu i dužinu te usprkos hladnoći vode od 7 do 8°C, prilikom sljedećih istraživanja možemo očekivati osvajanje novih metara, ali i osvajanje novih znanstvenih spoznaja.

Roman Ozimec
Hrvatsko biospeleološko društvo
Zagreb

Ulaz u Rokinu bezdanu

foto: Roman Ozimec